

DESPRE DESIGN

Designul a demarat dintr-un protest față de sărăcia și urîțenia primelor lucruri create de mașină. Monstrul locomotivă, fabricile urâte și mizere, ca și produsele lor, au determinat apoi reacția împotriva mașinismului. De unde tendința de reînviere a artizanatului, care, în treacăt fie spus, ne încearcă și azi și revine ori de câte ori omul se simte coplesit de tehnologie și crede că își pierde ceva din calitățile sale.

În această perioadă de căutare, de opțiuni între artizanat și industrie, între răsfositele stiluri și forma ce rezultă din funcțiune, se nasc și capitelurile de fier și mobilele cu dantelării de fontă, scaunele lebădă, obiecte din care unele poartă pecetea originalității, dar compromis conceptul de design.

La acea vreme observăm, alături de încercările amintite în exemplele de mai sus de a scoate industria din impas cu ajutorul artei, și tendința de a scoate arta din criză cu ajutorul industriei, concretizată în experimentul Bauhaus, școală și exemplu de funcționalism.

Mai târziu, odată cu dezvoltarea industriei s-a crezut că este necesar și suficient ca obiectul produs industrial, de serie, să aibă și o calitate estetică, menită să-l ajute să facă față concurenței la vânzare. Aceasta este optica anilor '30 în America, când designul este un fel de design al formei, așa-numitul *styling*, care urmărea doar cosmetica produselor. Abia la sfârșitul anilor '50, în Europa se avansează ideea că designul ar putea duce la creșterea productivității muncii, înțelegându-se prin design, nu numai înfrumusețarea obiectelor sau a mașinilor, ci întreaga activitate de proiectare mai eficientă. Se țin cont de datele furnizate de sociolog, tehnolog, ergonom, psiholog și specialistul în marketing (studierea pieței), pe care designerul le aplică în materializarea gândirii sale vizuale.

Tot în Europa, în prezent, s-a ajuns la concluzia că deciziile care afectează utilitatea și frumusețea lumii de obiecte care ne înconjură privesc întreaga societate, de unde și responsabilitatea designerului și a comanditarului său. Designerul este, deci, o componentă a efortului în vederea creării mediului artificial ambiant și dacă va fi nevoie, în vederea limitării lui.

În paranteză, ar trebui arătat că deși termenul de design are numai 100 de ani, activitatea respectivă, de a face un obiect în urma unui proiect, de a crea lucruri frumoase, a existat din totdeauna, tot așa cum a existat noțiunea de serie înaintea industriei. Astfel, ar putea fi arătată apartenența arhitecturii la acest domeniu, ea fiind de fapt un design al cadrului construit, care folosește elemente de serie, standardizate, de la cărămidă la panouri etc.

În țara noastră, designul este așteptat. În industrie, în domeniul bunurilor de consum, al ambalajelor. Și este de așteptat ca dacă pornim mai târziu, să nu repetăm greșelile prin care au trecut țările cu experiență în acest domeniu, ci să învățăm din ele. Spuneam la început că designul a demarat din protestul față de urîțenia obiectului de serie. S-a pornit atunci la drum fără a cunoaște bazele, motivațiile și prioritățile îmbunătățirilor. Deci, la noi, pentru ca această activitate să dea rezultate, trebuie să se bazeze pe un studiu real al necesităților din țara noastră. Apoi, designerul nu trebuie să uite că terenul său de activitate este obiectul de serie, care prin definiție este destinat maselor largi sau, după caz, unei categorii distincte, care trebuie profund cunoscută.

În aparență există o contradicție între gustul general și obiectul creat de designer, purtător al unei bogății culturale pe care omul obișnuit nu o are. Un scaun creat de Charles Eames îi poate părea uscat și fad. Obiectele aparținând stilului Bauhaus, la început stil al unei elite intelectuale, pot apărea ca o culme a bunului gust compozițiilor acestei categorii sociale, și în același timp, să nu însemne nimic pentru alții.

Bunul gust poate apărea rece și uscat, deoarece el înseamnă cultură, acumulare, ce se codifică în simboluri, noțiuni și chiar materializări abstracte, care nu spun mare lucru decît celor care le decodifică. Apare foarte clar faptul că semantica obiectelor nu este aceeași pentru fiecare destinatar. În concluzie, obiectul industrial este destinat să satisfacă, nu gustul designerului care-l concepe, ci sensibilitatea și gustul categoriei pentru care este creat. Dar prin acest obiect designerul mai are posibilitatea să-și transmită și punctul de vedere personal prin care el trebuie să educe, nu să șocheze.

Poziția designerului este, însă, pe lângă aceea de a servi societatea și de a depinde de ea, și de a avea nevoie, în folosirea capacităților și demonstrarea cunoștințelor, de înțelegerea și încrederea celor din jur, de « mină liberă », nu de sfaturi și păreri necompetente. Și dacă este exagerată uneori pretenția arhitectului și a designerului de a fi factorul principal în influențarea și chiar în determinarea unui comportament prin obiectul creației lor, este și mai greșită tratarea lui drept un « original », un « visător » și nu un specialist competent.

Arh. ALBA DELIA POPA

ANCHETA REVISTEI

CENTRUL ACTUAL AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI (partea II-a) *

În cursul lunilor mai și iunie 1973, redacția revistei « Arhitectura » a întreprins — adresându-se unui număr de 130 de specialiști în urbanism și sistematizare din București — o anchetă consacrată studiului centrului actual al municipiului București. Ancheta, probabil prima de acest gen efectuată în țara noastră în acest domeniu, a fost dusă la bun sfârșit prin grija unui colectiv format din arh. Mircea Lupu, arh. S. Popescu Criveanu, arh. Paul Stănescu, pr. Dumitru Guarnieri și pr. Mariana Dumitrescu. Prelucrarea cu ajutorul calculatorului a rezultatelor chestionarului a fost realizată de matematiciana Virginia Constantin de la colectivul de calcul electronic al I.P.B., prin binevoitorul concurs al psihologului Liviu Damian de la Laboratorul de sociologie urbană al C.P.M.B.

Această acțiune a revistei a suscitat interesul celor care au ca domeniu de preocupări centrul orașului, rezultatele urmînd să fie folosite ca material informativ, atît de Sectorul de sistematizare al Institutului « Proiect-București », cit și de Laboratorul de sociologie urbană al C.P.M.B.

În prima parte a comentariului asupra anchetei inițiate de redacția revistei au fost prezentate scopurile acestei acțiuni, precum și modul de alcătuire a chestionarului, care a fost prezentat în întregime, împreună cu cifrele globale rezultate din răspunsurile persoanelor investigate. De asemenea, a fost făcut un comentariu mai amplu asupra delimitării centrului actual al orașului București așa cum a reieșit din chestionarele primite.

În cele ce urmează se prezintă răspunsurile primite la întrebările legate de perspectivele generale ale dezvoltării viitoare a centrului orașului — în sistem policentric sau cu un singur centru — și se analizează direcțiile de creștere indicate de participanții la anchetă. De asemenea, sînt publicate și cele mai interesante părți din observațiile cu care au fost completate multe dintre chestionarele primite.

* Partea I a comentariului asupra anchetei a fost publicată în numărul 4/1973.

Examinarea chestionarelor primite a confirmat justetea ipotezei inițiale, conform căreia **principalul criteriu de diferențiere a rezultatelor este întinderea suprafeței considerate a fi centrul actual al orașului**. Din acest punct de vedere, formele delimitărilor date de participanții la anchetă s-au înscris în 4 grupe mari, rezultînd deci 4 tipuri de delimitări; în fiecare dintre aceste tipuri, delimitările se prezintă suficient de omogene. Din analizarea acestor grupe se poate ajunge la concluzia că fiecare tip de delimitare nu contrazice pe celelalte, ci reprezintă afirmarea unui mod personal de a vedea centrul orașului și ilustrarea pentru București a uneia dintre categoriile generale de împărțire a centrului orașului definite de cercetările făcute în alte țări:

— tipul 1 ar putea fi echivalat cu « nucleul central »;

— tipul 2 ar putea fi echivalat cu « nucleul central » plus « franjurile » acestuia;

— tipul 4 ar fi prezentarea separată a celor mai importante nuclee de dotări ale orașului;

— tipul 3, de mai mare întindere, ar fixa limitele « zonei centrale » a orașului, limită învaluitoare a celorlalte 3 tipuri.

În finalul primei părți a comentariului asupra anchetei se ajunge la concluzia că, prin însumarea unor delimitări subiective, s-a realizat următoarea **delimitare rezultantă a centrului actual al orașului București, care urmează a fi verificată**

prin studiu: în zona centrală (delimitată conform tipului 3) se află centrul orașului (delimitat conform tipului 2), compus dintr-un nucleu central (delimitat conform tipului 1) și o zonă de dotări mai puțin densă în care există cîteva nuclee mai puternic organizate (care sînt evidențiate prin delimitarea de tipul 4).

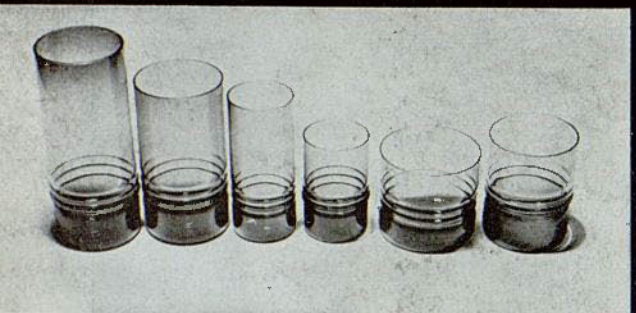
Rezumînd în felul acesta delimitările date de participanții la anchetă, vom trece în continuare la examinarea răspunsurilor primite la întrebările care privesc dezvoltarea generală viitoare a centrului orașului (capitolul III din chestionar).

Prima întrebare din această serie se referă la sistemul care ar trebui adoptat pentru viitoarea dezvoltare a centrului, și anume: **păstrarea unui singur centru sau crearea unui sistem policentric**. În favoarea ultimei soluții s-au pronunțat 112 dintre persoanele investigate (86,15%), fapt care confirmă și unul din principiile schiței de sistematizare (pentru municipiul București este preconizat un sistem policentric cu un centru principal).

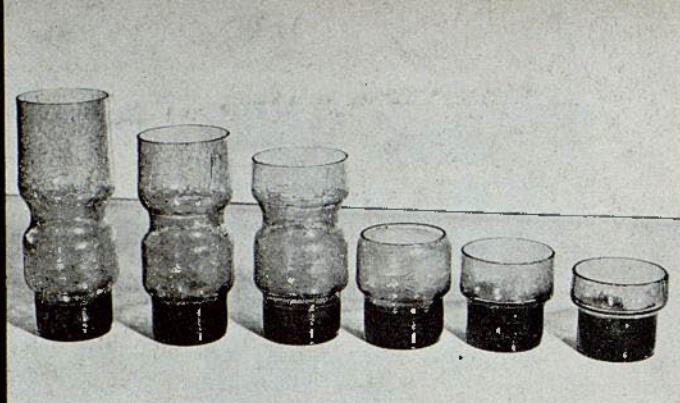
De aceeași importanță ca și prima întrebare sînt considerate și întrebările legate de **mărirea viitoare a centrului**; prin acestea se solicită specialiștilor să precizeze dacă, față de suprafața centrului actual al orașului, presupun în viitor o restrîngere, o extindere sau o menținere a acestuia în limitele actuale; iar în cazul în care preconizează o extindere față de centrul actual, să precizeze atît direcția

Din îmbinările sticlei cu lemnul exemplificăm câteva vase mici pentru păstrat articole de băcănie și un clopot, care poate fi mai mare sau mai mic, pe același principiu ca la pahare.

În aceleași culori existente — mov, verde, cenușiu, bleu — cite un exemplar din setul complet de pahare.

Set de pahare de sticlă galbenă cu nervuri. Descrăsterea lor în funcție de destinație (lichior, coniac, aperitiv, vin, apă, bere) se realizează prin tăierea din ce în ce mai jos a formei suflată inițial.

Există două moduri prin care arta poate pătrunde direct în casa modărată și funcțională, strict dimensionată a zilelor noastre: prin obiectele create special pentru seria industrială de către un artist, de e s i g n e r și prin operele unicate, create și acestea pentru a comunica cu publicul, comunicare fără de care artistul nu-și îndeplinește scopul.

Am ales, pentru a ilustra aceste două moduri, încercarea, reușită pe deplin și tradusă în practică la această oră, de a crea pentru producția de serie, cu materiale și tehnologii existente, obiecte de sticlă și faianță de uz gospodăresc. Această realizare aparține artistelor LUCIA NEAGU (faianță) și MONICA DAMIAN (sticlă). Celelalte opere de artă unicate — pictură, tapiserie, textile — se pot lua din atelierele artiștilor sau din expozițiile personale și pot constitui alături de semnificația fiecăruia, transmisă și receptată în dialogul continuu al privitorului cu opera de artă, elemente decorative necesare în casa modernă.

Sticle și pahare gândite împreună (striuri în partea de jos și realizate cu aceeași matrită. Paharele, într-o gamă variată de înălțimi, sunt destinate a fi vindute în seturi, ca și separat. Culoarea, verde, mov, sunt obținute din pigmentii existenți în sticlă.

UTIL FRUMOS

ARTA ÎN CASĂ

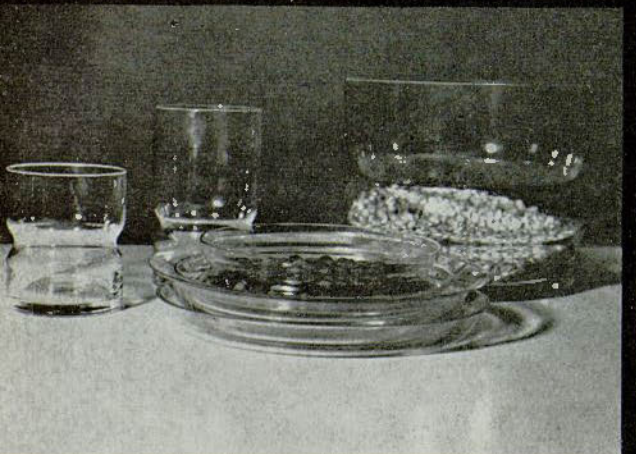
Serviciu de cafea (2x6 cesti și farfurioare) cu recipientele aferente: zahăr, frișcă. Împreună sau separat de serviciul de masă, poate avea aceeași culoare sau bleu, galben, patinat maro, alb etc.

Serviciu de masă compus din trei vase (unul pentru supă și două pentru mâncare), șase farfurii adânci și șase plate, platouri și accesorii necesare. Faianță stropită gri, cu pereți striați în exterior, capacele și interiorul maro închis.

Vase de bucătărie pentru păstrat alimente. Se observă preocuparea de a modula și corela dimensiunile (ca și culorile) obiectelor de sticlă cu cele de faianță. Culori: mov, cenușiu, verde, bleu.

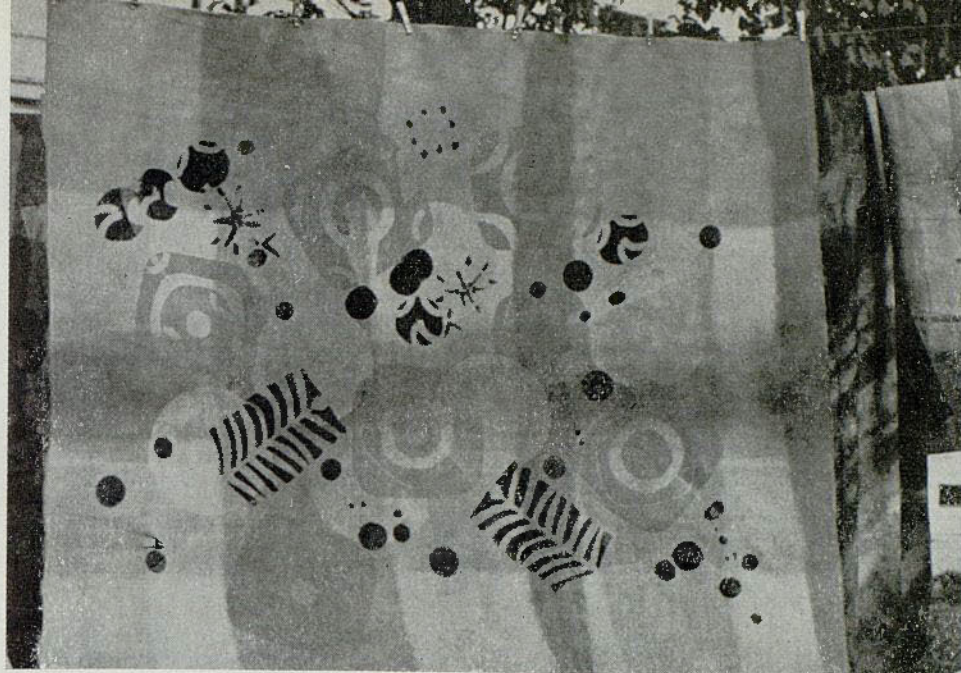
O concepție unitară la obiecte cu funcțiuni diferite. Vas pentru alimente, pahare de bere și vin, farfurii de sticlă transparentă.

Vase mari transparente, închise etanș cu dop de sticlă și lemn. Mărimea realizată tot prin tăiere.

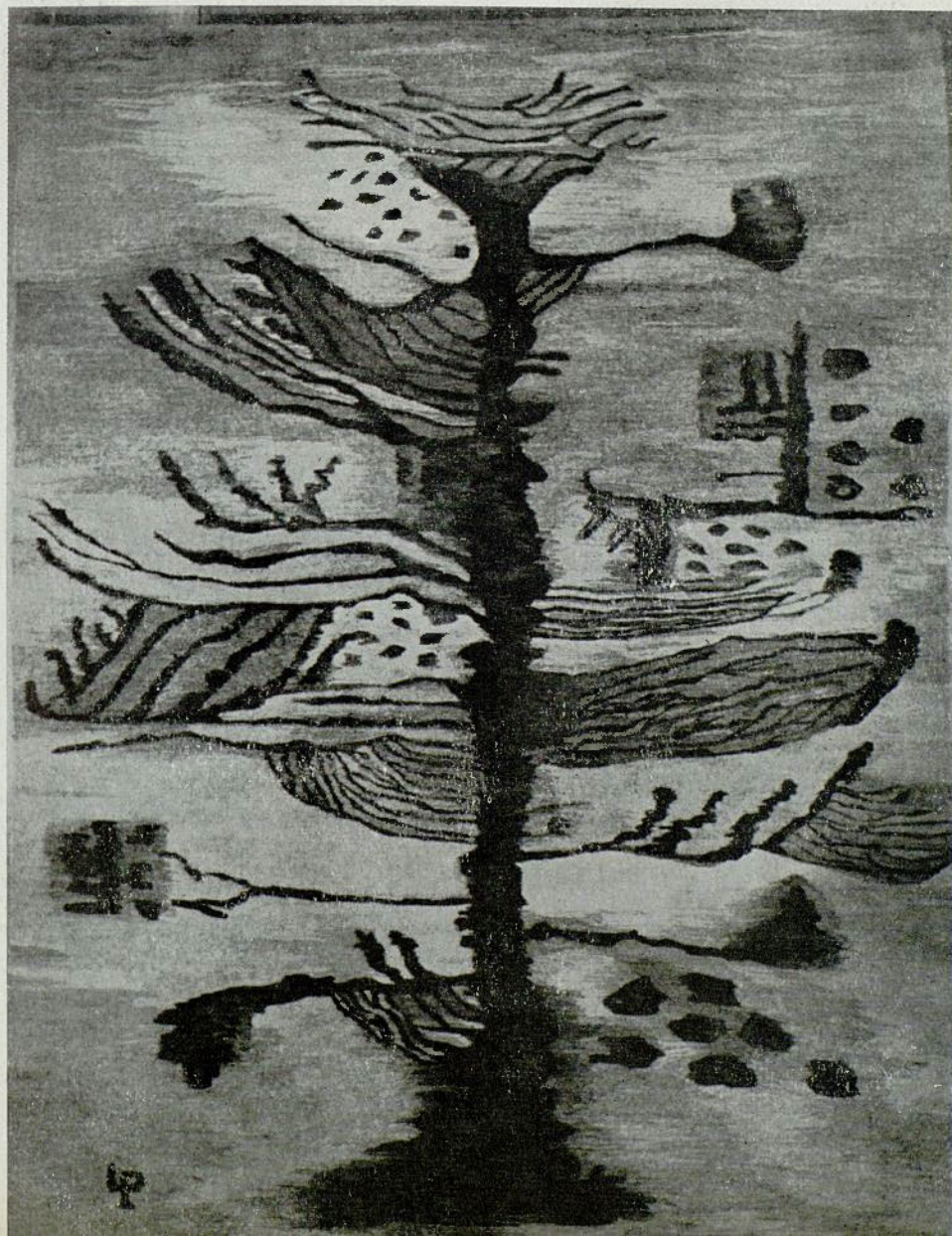
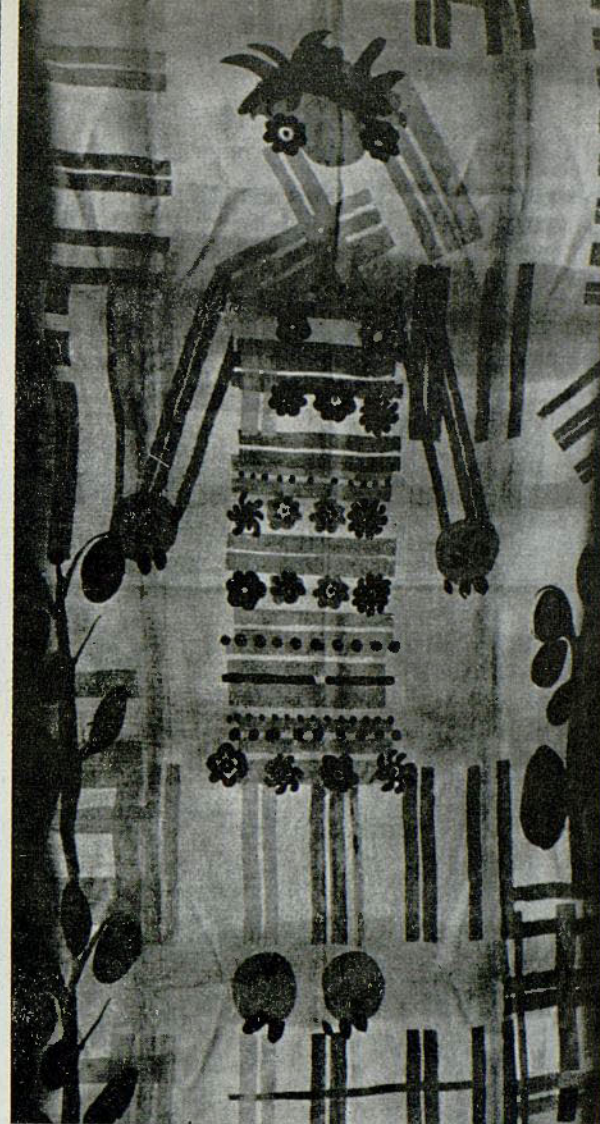

Pahare de coniac tăiate oblic față de planul feței pentru a permite degustarea olfactivă specifică acestei băuturi.

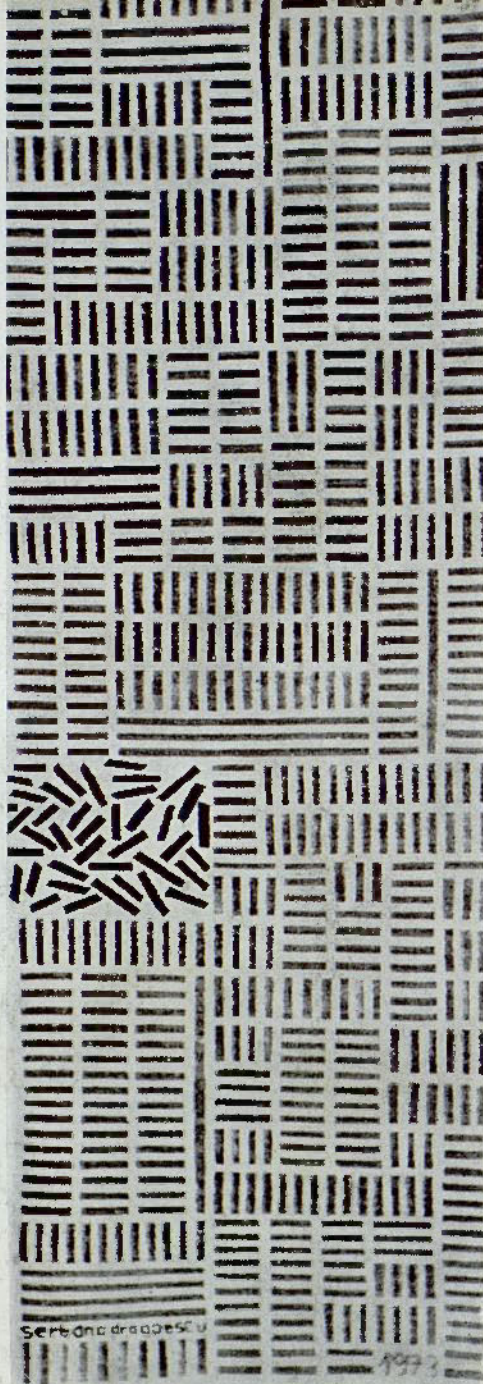
Mailatescu Leontina — Sărbătoare
— panou imprimat

Mailatescu Leontina — Leagăn
— panou imprimat

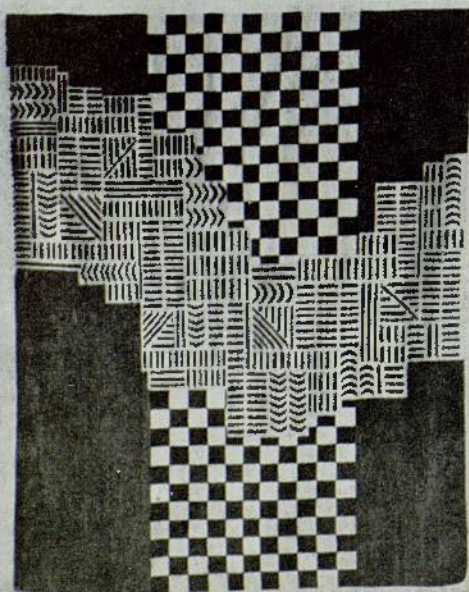

Lucrezia Pacea
— Pasăre — tapi-
serie din lână de
capră

Lucrezia Pacea
— Copac — tapi-
serie din lână de
capră

Șerban Drăgoescu
Incizie — tapiserie
lină haute-lisse
Șerban Drăgoescu
Intersecție — tapi-
serie haute-lisse

CRONICĂ

CONCURSURI

Sistematizarea zonei centrale a municipiului Rm. Vilcea

Juriul format din ing. Gheorghe Borac — vicepreședinte al Consiliului popular județean Vilcea, președinte; Ion Cercel — vicepreședinte al Consiliului popular al municipiului Rm. Vilcea; arh. Costel Dobrinescu — director al DSAC Vilcea; arh. Traian Stănescu, conf. dr. arh. Ludwig Staadecker și conf. dr. arh. Gabriel Cristea — delegați ai Uniunii arhitecților; arh. Ioan Baucher — delegat al Comitetului pentru problemele consiliilor populare, au acordat următoarele premii și mențiuni:

Premiul I (30 000 lei) motto 4321, colectivului arh. Constantin Dobre, arh. Victor Ivaneș, arh. Toma Olteanu; **Premiul II** (20 000 lei) motto 7312 colectivului arh. Gabriel Rădulescu, arh. Bogdan Dădîrlat, arh. Aurelia Ecaterina Rădulescu, colaborator ing. Andreea Dădîrlat; **Mențiuni** (5 000 lei) colectivelor: arh. Silvia Ursu, arh. Ana Vasilache, arh. Mariana Fetti (motto 2728); arh. Constantin Săvescu, arh. Ariadna Canellis, arh. Carmen Cănilă, arh. Irina Vasiliu, colaboratori ing. Nicolae Draganovici, arh. Florin Colpacci, arh. Mihai Cochei arh. Teodor Gheorghiu, stud. arh. Radu Poenaru (motto 1005); arh. Irina Pop-Jora, arh. Andrei Pop-Jora, arh. Ion Răducanu (motto 1237); arh. Elena Jurov, arh. Cosma Jurov (motto 1842); arh. Mircea Stănculescu (motto 3546); arh. Petre Vraciu, arh. Gheorghe Verona, arh. Silvia Vraciu (motto 1809); **Achiziții** (3 500 lei) colectivelor: arh. Cosma Jurov, arh. Elena Jurov (motto 1783); arh. Ion Lucăcel, arh. Sanda Stănescu, arh. Constantina Tripa (motto 6543).

COMEMORAREA ARH. PETRE ANTONESCU

În continuarea manifestărilor prilejuate de sărbătorirea a 100 de ani de la nașterea arh. Petre Antonescu, în ziua de luni 18 iunie a avut loc la **Academia R.S.R.** o ședință festivă prezidată de acad. Ștefan Milcu, care a rostit și cuvîntul de deschidere. Personalitatea și opera arh. Petre Antonescu au fost omagiate prin cuvîntul prof. dr. arh. doc. Grigore Ionescu (membru al Comisiei naționale pentru UNESCO) și prof. dr. arh. Octav Doicescu, președintele de onoare al Uniunii arhitecților. Cu acest prilej a fost deschisă și o mică expoziție cuprinzînd aspecte din viața și activitatea arhitectului Petre Antonescu.

La **Arhivele Statului din București** a avut loc o seară omagială organizată de Muzeul arhivelor. Virgiliu Teodorescu — directorul muzeului, arh. Maria Cotescu, arh. Ion Ghica-Budești, arh. Horia Teodoru și arh. Dinu Antonescu au evocat activitatea și personalitatea arh. Petre Antonescu. Totodată a fost deschisă o expoziție cuprinzînd aspecte din viața și opera maestrului.

● La **Academia Română din Roma** (autor arh. Petre Antonescu) a fost deschisă o expoziție cu lucrările cele mai semnificative ale arh. Petre Antonescu. Cu acest prilej a fost organizată o seară omagială dedicată activității și personalității maestrului în cadrul căreia arh. Dinu Antonescu a subliniat locul și importanța operei arh. Petre Antonescu în arhitectura românească. Prezentarea a fost însoțită de numeroase diapozitive.

ACTIVITATEA FILIALELOR ȘI CERCURILOR U. A.

● În zilele de 25—26 mai a avut loc la Craiova o reuniune de lucru a filialei U.A. Dolj, la care a participat un grup de arhitecți delegați de conducerea uniunii, în frunte cu prof. dr. arh. Octav Doicescu, președintele de onoare al U.A.

Au fost discutate probleme privind delimitarea și remodelarea centrului orașului, analizarea unor profile urbane existente, stabilirea unor soluții arhitecturale și urbanistice, făcîndu-se numeroase propuneri pentru îmbunătățirea studiilor prezentate.

● La solicitarea arhitecților din Institutul județean de proiectare Satu Mare, în ziua de 31 mai a avut loc o discuție profesională la care a participat un grup de arhitecți delegați de conducerea Uniunii arhitecților. Discuțiile au avut ca obiect detaliul de sistematizare al microraiunii 15, iar pe baza lor s-au făcut propuneri de îmbunătățire a soluției prezentate.

● La filiala Brașov, în cadrul ciclului de conferințe profesionale, au fost prezentate următoarele teme însoțite de diapozitive și filme: «Probleme de trafic pe plan mondial la ora actuală» — ing. Nicolae Mărgărit și «Conservarea și restaurarea peisajului urban prin marketing» — prof. Mircea Groza.

● În primul semestru al anului 1973, filiala Cluj a organizat numeroase și variate activități (discuții de creație, proiectii de filme, expuneri însoțite de diapozitive ș.a.)

PRIMIRI LA UNIUNEA ARHITECȚILOR

În ziua de 18 iulie a fost primit la Uniunea arhitecților arh. Barbu Călinescu din Anglia, care efectuează o vizită în țara noastră.

Anunțăm cu regret încetarea din viață a profesorului arhitect **Nicolae Nenculescu**, născut la 6 septembrie 1879; a arhitectului **Gheorghe Popov**, născut la 13 decembrie 1902 și a profesorului arhitect **Florea Stănculescu**, născut la 20 martie 1887

Conducerea I.P.J. Mureș ne roagă să anunțăm că autorul întregului ansamblu „Dîmbul Pietros” nu este o singură persoană, cum ni s-a comunicat inițial; la elaborarea proiectului contribuția cea mai mare au avut-o următorii: arh. Popescu Lucian, ing. Beyer Gheorghe, ing. Kiss Ghéiza, ing. Pop Valentin, tehn. Aszalos Dănilă. Tehn. arh. Koszta Árpád este șef de proiect în faza de proiect de execuție.